

Disputatio juridica inauguralis de usucapionibus

<https://hdl.handle.net/1874/342429>

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
USUCAPIONIBUS,

Q U A M,
FAVENTE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

JOANNIS GEORGII GRAEVII
Politices, Eloquentiae & Historiarum Professo-
ris Ordinarii.

N E C N O N

*Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimaeque
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE honoribus & Privilegiis
ritè & legitimè consequendis,

Eruditorum examini subicit

WILHELMUS ROELSIUS, Mediob-Zeeland.

A. D. 17. Junii, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō Ibc xc.

Clarissimo, Spectatissimo,

D. D. WILHELMO de JONGE,
J. C. Domino in Brunisse, Botlant, &c. olim civitatis
Zirizeanae Consuli, ummo Schaldiaë aggerum præfecto,
nunc ejusdem civitatis Senatori, Sælandiæ ad cameram ra-
tionum deputato, Avunculo meo, Patrono benignissimo ad
ultimum Spiritus mei halitum honorando colendo & de
studiis meis quam maxime merito tutori venerando.

NEC NON

Excellentissimo, Clarissimo,

D. D. ANTONIO HOFFERO,
J. C. olim Consuli &c. nunc Senatori, ad potentium Ze-
landiæ ordinum præclara Comitia & Collegii Architalassici,
quod est Medioburgi deputato. Cognato meo Patronoque
clementissimo in ultimum fati diem venerando, prose-
quendo.

UT ET

Præstantissimo, Doctissimo

D. D. MARINO SMALLEGANG,
J. C. Zælandiæ ad cameram rationem assessori Tutori meo
plurimum observando, colendo.

Has qualescunque Theses Juridicas quo par est animo

D. D. D. D. O. I. H. O.

WILHELMUS ROELSIUS, Auct. & Resp.

P R O O E M I U M.

*Quam magna è discordiis civium
detrimenta traxerint Republicæ
nemo est qui nescit, hinc tot popu-
lis in parentum, conjugum,
& sui demum extium flagrans
furor armamenta suppeditavit,
hinc contra viscera sua Arma-
tæ tot manus incitata pectora,
hinc Reipublicæ
eterna oblivio, urbibus incendia,
magistratuum
contemptus, privatis injuria,
quid detractis justitiæ
ornamentis indutam Avaritiam
proferrem, cum depulsæ etiam
securitatis possideat armata
audacia has pestes, amove hos
culubros perimis O gloriosissime
Imperator Justiniane; postulat
hoc Reipublicæ utilitas,
expetit necessitas: vestra ideo
majestas benignissima non unius
tantum Reipublicæ,*

sed & Regni, imperii, totiusque terrarum orbis æquissimis legibus dissipavit discordias concordiam stabilivit: inde Armis mortiferis spoliatus furor, inde ornata Justitia, depulsâ inde Audaciâ, securo possessio, unicum concordix inter cives vinculum, unicum laborum solatium. Hujus arma sunt Leges vestræ harumque partus est propugnaculum Usucapio, possessio legitima, quidni Reipublicæ salutifera: cur non etiam necessaria hanc pro modulo ingenii mei accipies (quisquis clarissime Lector quod si hanc minus quam par sit defensam reperias, scias non æque Tyrones quam veteranos Legum Armis assuetos esse.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
USUCAPIONIBUS.

THESIS I.

Quæstione de *Etyologia* omiſſa *Dominii*
adquirendi modos conſtituo vel juris *gen-*
tium vel *Civilis*, cujus poſtremi refertur
Uſucapio quæ ergo eſt modus acquirendi
dominii jure civili, non jure gentium
quod non vult rei alienæ dominium invi-
to domino transferri, quare nunquam
Uſucapio jure Naturali introducta cum
ante diſtinctionem dominiorum ea opus
non erat audio illud *Sarvici*

Quippe aliter tunc orbe Novo caloque recenti
Vivebant homines illis cum frigida parvas
Præberet ſpelunca domos ignemque laremque
Et pecus & dominos communi clauderet umbra.

& ut inquit Naso; *erant sine iudice tui* jure itaque civili ita imperator princip. *inst. b. t. jure civili constitutum fuerat &c.* in distinctionem dominiorum *l. 1. ff. eod.* nihil ergo iniqui, ut volunt aliqui possidet, bono enim publico introducta *d. l. 1. ff. usui Reipublicæ bene constitutæ Novell. III. & 13. Cap. 6.* quare Orator pro Cœcinnia finem sollicitudinis & litium vocat, quod & in lege ultim. *ff. princ. pro suo* non impium ergo est Usucapio præsidium nisi male utentibus & sic intelligenda *Novell. 9.* neque fit domino injuria quia qui rem quam sciens non possidet rem suam rejicere videtur. *l. 28. ff. de V. S.* nec omittam quod jus civile vigilantibus scriptum sit *l. 24. in fine ff. que in fraud. cred.* Hæc ita de justificatione.

I I.

Usucapio definitur Adjectio domini per continuationem possessionis temporis lege definiti *l. 3. ff. b. 1. dixi adjectio domini, dominium est plena in rem potestas §. ultim. instit. de usufr.* nisi quid vi aut jure prohibeatur. *l. 21. C. mandati vel contr.* hoc adjectit Usucapio, quia si rem amittat Usucapiens casu fortuito, habet rei vindicationem *l. 8. C. de præscript. 30 vel 40 Annorum* quam non haberet si plenum dominium ipsi non esset acquisitum, est enim reivindicatio in rem actio, & competit ipsi qui aut jure gentium aut jure Civili dominus est *l. 23. ff. de rei vindict.* præterea quod dominia rerum Usucapionibus transferantur tradit *l. 20. C. de pactis & l. 24. Cod. de reivind.* dixi per continuationem possessionis, primo ergo videndum quid sit possessio est detentio rei *§. 4. & 5. instit. de interdicitis,* Animo sibi habendi: *l. 2. Cod. de præscrip. 30 vel 40 annor.* potest hæc retineri per quem libet puta servum vel procuratorem *§. 5. instit. de interd.* hanc intelligo Civilem possessionem quæ scilicet jure consistit *l. 10. Cod. de v. d. queren. poss:* id est cui justa quædam causa adest puta ex emtione, vel donatione vel alia simili jure acquirendi domini: itaque distinguitur in eo à possessione corporali quæ etiam sine justa causa invenitur in illis qui vi aut clam possident *l. 1: §. ult in ff. ut: possed: sit*

sic prædo non jure possidet sine allegatione justæ causæ, quoniam interrogatus cur possideat nihil aliud respondebit quam quia possideo ut apparet ex lectis conjunctim Legibus l. 11. §. 1. l. 12. l. 13. *privoc. ff. de petitione hereditatis*, ita quoque removetur hoc casu possessio quæ reperitur in depositario, commodatario & conductoribus qui quia non animo sibi habendi possident reverâ non possident, sed esse in possessione dicuntur. l. 9. *ff. de rei vind.* Huc etiam refer l. 12. l. 49. *ff. de adquir. vel amitt. poss.* civilis ergo possessio Usucapioni necessaria l. 2. *C. de præscript. 30. vel 40. Annor.* & hoc adeo ut sine possessione inquit Lucinius Usucapio contingere non possit l. 25. *ff. de usucap.* continua ante & non interrupta esse debet §. 7. *insti. de usucapion.* alias non contingeret.

I I I.

Continuatur possessio inter defunctum primo & heredem si ambo fuerint in bona fide (de qua inferius) vel defuncto modo adfuerit §. 12. *insti. de usucap.* quare & jacente hæreditate impleri potest Usucapio l. 40. *ff. eodem.* quod non procedit si defuncti mala fides fuerit, dicto §. *insti. eodem* etiam si Heres bona fide gaudeat, nam vitia possessionum a majoribus contractu perdurant & successoribus Auctoris sui culpa comitatur l. 11. *C. de adquir. vel amitt. poss.* huc etiam pertinet regula juris 62. *reg. 177.* secus est in successoribus particularibus quo casu obtinet l. 5. *ff. de divers. & tempor. præscrip. l. 14. ff. §. 2. eod.* Hac occasione (quamquam per eam Usucapio esse desinat & sic ultimo loco possit explicari. Usurpatio) aliquid erit attingendum de interruptione Usucapionis uti definitur Usurpatio in l. 2. *ff. de Usucap. & usurp.* contingit hæc vel invitis nobis, vel volentibus veluti si quis pro herede possidebat fundum, ante finitam scilicet Usucapionem, domino ipsi locaverit & quamvis nullius momenti sit locatio, longi quoque temporis præscriptio non durabit l. 21. *ff. de Usucap.* & præterea si inpignus res domino tradita sit l. 33. §. 5. invitis vero contingit cum quis rem creditori non domino pignori dederit & is creditor alii tradiderit quod simile est rei commodatæ autâ depositario depositæ alii traditæ

l. eodem

8 DISPUTATIO JURIDICA

l. eade n §. 4. sic quoque in rebus immobilibus cum vi de possessione dejicimur *l. 15. de acquir. posses. l. 5. ff. de Usuc. & Usurp.* Hæc de rebus corporalibus quid de incorporalibus sit dicitur in lege 4. §. 27. *friviam ff. de Usucap. & Usurp.* generaliter circa interruptionem hanc non inelegans est quæstio inter. Dd. an civilis ut vocant interruptio per litis contestationem causaretur quod aliqui adfirmant per *legem 10. Cod. de acquir. vel amitten. poss.* quæ sententia mihi aliqua ex parte arridere non potest, difficultatem movent verba hæc Constantini in lege citatâ, *eum inquit possessorem dici non posse, qui ex interpositâ contestatione & causa in iudicium deducta super jure possessionis Vacillet ac dubitet.* Hoc Opus, hic labor est! Ita tamen respondeo, concedendum esse si ad eventum rei respiciamus eum non posse intelligi possessorem scilicet si evincatur, quia ille a quo evincitur ab ipsa litis contestatione verus fuisse dominus intelligitur, verum ab initio non posse dici eum possedisse desinere quod ideo si non evincatur possessor, per moram litis Usucapionem suam implere non impeditur *l. 2. pro don. l. 2. §. 21. ff. pro emtore*, quod tamen ita si a non dominolis cum possessore fuerit contestata, curret Usucapio, adeo ut si post litis contestationem completa sit Usucapio verus rei dominus superveniens contra possessorem actionem non exerceat, preterea mala fides superveniens *l. 48. ff. de acquir. rer. dom.* ne quidem nocet, multo ergo minus mora litis quod veritatis esse non nego, in his ergo mihi observanda videtur *l. 14. ff. de div. & tem. præscript.* itaque concludo possessio re vera non interruptitur per litis contestationem, sed per eventum litis vel cursum sistit vel non, ulteriusque progreditur & continuatur. Hæc ita definitionis explicatio nisi quod tempus legitimum ultimo proponere censui ergo ad requisita quæ omnia hæc sunt *Bona fides, Justus titulus, res quæ Usucapi, & persona quæ Usucapere possint.* Primo de *Bona fide.*

IV.

Bona fides est illesa rei alienæ conscientia l. 109. V. O. ad Usucapiendum sufficit ab initio id est traditionis tempore l. 48. §. ff. de acq.

adq. rer. dom. l. unc. de Usuc. transform. circa finem; quod initium traditionis & non contractus inspiciatur constat ex l. 15. §. ultm. & l. 44. ff. §. 2. de Usuc. & Usurp. Hoc tamen in emtionibus patitur exceptionem, quare & traditionis & contractus tempus incipitur l. 48. in fine ff. de Usuc. & Usurp. l. 2. princ. ff. pro emp. hic tamen *jus Canonicum* recedit a *jure civili*, jure enim Canonico omnibus in contractibus per totum tempus requiritur bonafides *Cap. fin. extra de prescr.* etiamsi præscriptio sit centum annorum *cap. 5. eodem, jure vero civili* non procedit hoc casu juris error ut distincte refertur in *lege 1. §. 15. ff. pro emp.* nunquam enim in Usucapionibus error juris prodest l. 31. ff. de Usuc. & Usurp. quamquam diversum fit in hæreditatis petitione ubi hæreditatis prædones per errorem juris in mala fide non censentur l. 25. ff. §. 6. de hered. petit. in fine. Sequitur *justus titulus* qui (ut in *thesi* secunda diximus) possessionem juris efficit est enim justa possessionis causa habebis ad transferendum dominium l. 31. ff. de adq. rer. dom. in Usucapionibus necessaria l. 24. C. de rei vindic. intellige rerum corporalium, aliter enim obtinet in servitutibus ubi necessaria non est l. ff. si servit. vind. modo quis bona fide possideat l. 13. §. 1. ff. de adq. poss. cum exclusione tamen servitutum personalium ut *Ususfructus* quoniam est pars domini l. 4. ff. de *Usufr.* hæc causa constituitur vel a *privato* ut tituli pro emptore, pro donato &c. vel a *judice* adjudicando ut fit in judiciis divisoriiis in alienis fundis tamquam communibus. l. 17. ff. de Usuc. & Usur. vel tertio a *magistratu* jnste enim possidet qui autore præ-tore possidet l. 11. ff. de adq. poss. vel denique a nullo producitur sed *Naturali rerum condit. one* sicuti cum occupamus rem quæ nullius est, *lege 2. ff. pro suo.* videamus ergo de rebus.

V.

Omnes res quæ possunt alienari, Usucapientur tam *corporales* quam *in corporales* *lege 9. & l. 4. §. ultm. ff. de Usuc. & Usurp.* nisi quod *serviutes* quasi Usucapientur l. 1. 2. Cod. de *servitutibus*. Hæc ergo ita procedent si res vitiosæ non sint, *vitiosa* dicitur res quæ Usucapionem excludit ob sui legibus comprobatum impedimen-
 B tum,

tum, quales Usucapionem non recipiunt *res sanctæ, sacra & Religiosa* §. 1. *Instit. de Usuc. liberi Homines* l. 9. ff. eodem, item *res populi Romani & civitatum quæ publicæ sunt* quia juri publico non debet obesse præscriptio, l. 6. *Cod. de public. Operib.* quod non debet intelligi de temporis longissimi præscriptione l. 4. *Cod. de præscrip. 30. ann.* ita quoque non Usucapiet quis res fisci, nisi sint bona vacantia & nondum fisco annunciata §. 9. *inst. de Usuc.* l. 18. ff. eodem & hoc quidem intra quadriennium l. 1. *Cod. de quadr. præscrip.* non vero obtinet in aliis fisci causis l. §. *præscriptio. ff. de jure fisci & l. 13. ff. de dver. & temp. præf.* clarissime indicat. Item res furtivæ Usucapi nequeunt §. 2. *insti de Usuc.* neque a fure quia est in mala fide, neque a quocunque bonæ fidei possessore propter rei vitium §. 3. *insti. eodem* quod etiam obtinet in servo fugitivo donec in fugâ est l. C. *de servis fugitivis.* Difficilis præterea est quæstio, an partus Ancillæ furtivæ a bonæ fidei possessore Usucapionem admittat quod ita decidendum vel Ancilla concepit antequam surrepta fuit & partum edidit apud furem vel furis hæredem, vel bonæ fidei possessorem & sic non Usucapitur lege 48. §. *ancilla, ff. de furtis* l. 4. *heres. ff. de Usucap. & l. 1. §. 1. ff. de ventre inspici.* quod etiam locum habet si apud furem concepit, vel si bonæ fidei emtor tempore conceptionis vel partus apud eum existentis in mala fide fuerit, imo si tantum post partum talem editum, ante impletam Usucapionem non ignoraverit ancillam furtivam, ejusque dominum certiore facere potuerit, Usucapio non procedet, tunc enim *clam* possidere videretur: verum *clam* simul & *pro suo* nemo possidet l. 4. ff. *pro suo, cessat* itaque causa, etiamsi a principio bona fides extiterit; si ergo bonæ fidei emtor & tempore conceptionis & partus editionis ancillam furtivam bonâ fide nesciverit dominoque indicare nequiverit, etiamsi furtivam præsciat, post partum editum Usucapiet d. l. 4. atque cum hâc distinctione conciliandi sunt loci legis 4. ff. *de Usuc.* §. 16. *cum lege 9. & 10 ff. pro emptore* secundum lege 4. §. 18. ff. *de Usucap.* in pecudibus tamen est differentia, quo ad editionem fœtus apud bonæ, fidei possessorem vel emtorem, non quo ad editionem apud furem l. 48. §. 5. & 6. ff. *de furtis* quia ex equis nati, quoniam in fructu sunt, statim fiunt bonæ fidei

fidei posseroris, §. 6. d. l. quamquam apud furem concepti, quid aperte videtur de lana ovium furtivarum l. 4. §. 19. ff. de Usuc. hic etiam posset quasi furtivum referri quod *præfidi* vel *proconsuli* contra *legem repetundarum* datum est quod venditum nequaquam Usucapitur antequam in potestatem ejus a quo res est profecta Hæredisve ejus pervenerit l. 8. ff. ad l. *Fuliam repetund.*

V. I.

Regulæ vim obtinet, res furtivæ nisi in domini potestatem reversæ, non præstant Usucapionem §. 3. *instit. de Usuc.* quod ita intelligitur, ut si, res pupilli sit quæ Usucapi nequit l. 48. *vers. veluti si ff. de adq. re m. dom. cum* redierit ad tutorem vel curatorem domini, hoc scientem, sic ut avelli non possit, Usucapionem admittet. l. 4. §. 11. & 12. ff. de Usuc. si vero res non sit pupilli vel furiosi intellige ipsius domini potestatem §. 6. *legis 4. ff. de Usuc. vel in his omnibus cum reddiisse fingitur si dominus forte nactus sit rei æstimationem l. 84. & 86. ff. de furt.* Hinc commodatario & similibus erepta ad *dominum* non vero commodatarium revertere debet l. 4. §. 6. ff. de Usuc. nisi dominus debitor ipse surripuerit rem pignori datam, hoc enim casu ad creditorem revertere cogitur l. *ultim. ff. eodem.* ideoque antequam pignus ad creditorem fuerit reversum a debitore surreptum non procedet ejus rei Usucapio l. 6. *Cod. de Usucapio emtore l. 4. §. 21. ff. de Usuc. l. 5. ff. pro emp. preterea & res immobilis dicitur vitiosa si vi possessa fuit l. 4. §. 22. ff. de Usuc.* quæ etiam purgatur modo potestate ejus possessor gaudeat l. 4. §. 26. ff. *eod.* Idem contra res Dotales apud maritum existentes non curret Usucapio, nisi jam antequam *dotales* factæ, cœperat l. 4. ff. de *fund. dota. l. 16. ff. eodem* his adjice secundum aliquorum sententiam bona liberorum adventitia sub potestate parentum existentium l. 4. *in fine Cod. de bon. quæ liberis.* Legata sub conditione, sub die certa vel incerta, vel pure relicta l. 3. *in fine Cod. communia de legatis* & alia quæ (quia breviter proposui) omitta plura. Hæc ita de rebus restat ut de personis agamus.

VII

Quoniam ut demonstratum est dominium adjiciat Usucapio concedendum, erit posse Usucapere omnes quibus dominium acquirere permissum est sive sit *pater familias sive filius famil.* l. 4. §. 1. ff. de usuc. maxime miles in castris acquisitum Usucapiet inquit Jurisconsultus in §. *citato*, pupillus etiam si tutoris Autoritate possidere ceperit, vel sine ejus Autoritate modo animum possidendi habeat quod & de eo qui infantiam major vel infantiam est proximus cum per stipulationem dominium eum acquirere conceditur §. 10. *instit. de inuil. stipul.* furiosus quoque Usucapit modo ante furorem ex justa causa ex qua Usucapio sequitur possidere ceperit l. 4. §. 3. ff. de usuc. & redditur de ea re ratio *sn.* l. 44. §. 6. ff. eod. neque potest furiosus possidere desinere l. 27. ff. de adq. vel amitt. poss. hoc tamen non sequitur in eo qui ab hostibus captus nisi per, servum cum apud Hostes fuerit dominus inceperit Usucapio, proderit enim domino si reversus fuerit, quod si ibi decedat proderit successoribus l. 15. ff. de usucap. atque ita si servus ex causa peculii (quod omne domino etiam ignoranti adjicit) aliquid adquirat *per legem* 8. ff. princ. eodem si vero non ex causa peculii domino nihil adfert nisi vel scientiam domini aut (in filio) patris scientiam hoc ante captivitatem per filium aut servum fuerit possessum quod colligere est ex *lege* 44. §. *ultim.* ff. de usuc. quod etiam per Ancillam procedet §. 12. per eum qui nobis bona fide servit §. 6. per servum communem §. 7. & per eum in quo Usufructum habemus §. 8. *legis primae* ff. de adq. vel amitt. poss. super est ut Novissimo de tempore legitimo dicamus.

VIII.

Tempus legitimum est legibus definitum spatium ad perficiendam usucapionem introductum. Quod in rebus mobilibus triennium, in immobilibus vero inter quos & servitutes omnes numerantur (quia tantummodo soli rebus annexæ sunt) per decem annos inter *presentes*, per viginti vero inter *absentes* quasi usucapientur, l. 13.

l. 13. Cod. de servitut. l. 2. Cod. eodem & lege 16. §. 1. in fine Cod. de usufructu & aquâ. Sic quoque revera ceteræ res immobiles usucapi posse *princ. insti. de usuc. & l. unic. Cod. de usucap. transfor.* constitutum est, qua constitutione sublata est inter res mancipi & nec mancipi differentia quæ distinctio quia antiqua merito per imperatorem antiquatur; præterea præscriptio in Provincialibus tantum, usucapio vero in Italicis soli rebus, sed & hæc repulsa est distinctio quod omne colligitur ex dicta *lege unica C.*, dixi in rebus immobilibus requiruntur anni decem inter *presentes* inter *absentes* viginti *presentes* indicamus qui eadem in provincia *lares suos colunt*, sed si petentis vel possidentis eadem in provinciâ non sit domicilium, *absentes* dicimus nec animadvertendum an res quæ desideratur inveniatur eadem in provincia nec ne *L. finali Cod. de præscript. longi temp.* hoc itaque regulariter in usucapione de legitimo tempore definimus quamquam in aliquibus hoc non ita deciditur ita triginta anni desiderantur in casu quo quis ab alio mala fide possidente rem emerit & bona quamquam fide possidet si verus rei dominus ignorat quia res ei competit & quia alienatio facta est. *Novell. 119. Cap. 7. in fine.* sic datur præscriptio quadriennii ad bona ut diximus vacantia contra fiscum *lib. Cod. de quadr. præscript.* conceditur & præscriptio quinquennii quæ excludit actionem adulterii *l. 5. Cod. ad leg. Juliam de adulteriis*, injuriarum actio anno finitur, *l. 5. Cod. de injuriis &c.* Hoc autem tempus non sufficiet nisi etiam continuum sit ac completum sed non computandum à momento ad momentum, verum ultimus anni dies incipiens pro completo habetur *l. 6. & 7. ff. de usuc.*, si vero quis aliquo tempore *presens*, temporis intervallo rursus *absens*, in præscriptione decennii, intervallo absentix adjicietur decennium *Novell. 119. cap. 8.* nihil hic de temporis longissimi præscriptione quæ (ut speciales tituli pro emtore pro donato & alii) alterius materiæ recte æstimatur ita enim inquit *lyricarum princeps flaccus.*

*Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum Sylvis appingit, fluctibus aprum.*

COROLLARIA.

I.

*Lex falcidia in legatis Deo relictis locum
sibi vindicat.*

II.

*Fidejussor in majorem summam acceptus
quam reus principalis, non tenetur ad
concurrentem.*

III.

*Filii in dispositione positi censentur, si in con-
ditione intelligantur.*

IV.

*Tutor ob dolum & latam culpam remove-
tur suspectus cum infamia.*

V. Fi-

V.

Filius sine justa causa exheredatus post agnitionem in testamento patris relictum legatum, quarelam instituere non prohibetur.

V. I.

Filius fidei commisso gravatus & legitimam & trebellianicam simul detrahere potest.

V I I.

Si plurimum judicum sententia numero pares fuerint dissonæ pro libertate standum est aliis in causis pro Reo.

COROLLARIA

...
...
...

V

...
...

VII

...
...

V

V